

ІНСТЫТУТ ГІСТОРЫ НАЦЫЯНАЛЬнай АКАДЭМІІ НАВУК БЕЛАРУСІ

СМАРГОНСКІ РАЁННЫ ВЫКАНАЎЧЫ КАМІТЭТ

**ЦЭНТРАЛЬНАЯ НАВУКОВАЯ БІБЛІЯТЭКА ІМЯ ЯКУБА КОЛАСА НАН
БЕЛАРУСІ**

П Р А Г Р А М А

**Міжнароднай навукова-практычнай канферэнцыі
«ДРУГІЯ КРЭЎСКІЯ ЧЫТАННІ: ГІСТОРЫЯ,
АРХЕАЛОГІЯ, КУЛЬТУРНАЯ СПАДЧЫНА КРЭВА»**

**Мінск – Крэва – Смаргонь
1 – 2 кастрычніка 2020 г.**

*Запрашаем у археалагічную навукова-музейную экспазіцыю Інстытута гісторыі Нацыянальнай акадэміі навук Беларусі
г. Мінск, вул. Акадэмічная, 1.
Тэл. +375 17 378-90-93*

*Запрашаем наведаць Народны гісторыка-краязнаўчы музей Крэўскай сярэдняй школы
Гродзенская вобласць, Смагонскі раён, в Крэва, вул Багданаўская – 26
Тэл.: +375-15-93-531, +375-15-93-544*

На вокладцы: Пячатка места Крэва, канец XVIII ст. (герб “Ляліва”)

АРГКАМІТЭТ КАНФЕРЭНЦЫІ

Члены аргкамітэта

Лакіза Вадзім Леанідавіч – намеснік дырэктара па навуковай рабоце Інстытута гісторыі НАН Беларусі, кандыдат гістарычных навук, дацэнт

Шчасны Ігар Пятровіч – намеснік старшыні Смаргонскага раённага выканаўчага камітэта

Груша Аляксандр Іванавіч – дырэктар Цэнтральнай навуковай бібліятэкі імя Якуба Коласа НАН Беларусі, доктар гістарычных навук

Ражсва Таццяна Мар'янаўна – начальнік аддзела культуры Смаргонскага раённага выканаўчага камітэта

Салаўянаў Андрэй Пятровіч – вучоны сакратар Інстытута гісторыі НАН Беларусі, кандыдат гістарычных навук, дацэнт

Тугай Уладзімір Васільевіч – загадчык цэнтра ўсеагульнай гісторыі і міжнародных адносін Інстытута гісторыі НАН Беларусі, доктар гістарычных навук, прафесар

Шулаеў Андрэй Леанідавіч – старшыня праўлення Мясцовага дабрачыннага фонда “Крэўскі замак”, магістр архітэктуры, магістр гісторыі

Адказны сакратар

Дзярновіч Алег Іванавіч – вядучы навуковы супрацоўнік Інстытута гісторыі НАН Беларусі, кандыдат гістарычных навук, дацэнт

Парадак працы канферэнцыі

1 кастрычніка 2020 г.

Мінская сесія

- 9.00-10.00 **Рэгістрацыя ўдзельнікаў канферэнцыі**
(Цэнтральная навуковая бібліятэка імя Я. Коласа, Мінск,
вул. Сурганава 15, аўдыторыя 110)
- 10.00-11.00 **Адкрыццё і Пленарнае пасяджэнне канферэнцыі**
- 11.10-17.00 **Праца ў секцыях**
- 11.10-11.40 **Секцыя 1:** Археалогія
- 11.40-11.55 Прэзентацыя выданняў
- 11.55-12.15 Кава-паўза
- 12.15-14.00 **Секцыя 2:** Медыевістыка
- 14.00-15.00 Перапынак на абед
- 15.00-17.00 **Секцыя 3:** Мясцічка позняга Сярэднявечча і Новага часу

2 кастрычніка 2020 г.

Крэўская сесія

- 8.30 **Ад'езд удзельнікаў канферэнцыі ў Крэва**
(Інстытут гісторыі НАН Беларусі, вул. Акадэмічная 1,
Мінск)
- 10.00-10.30 **Рэгістрацыя ўдзельнікаў канферэнцыі ў Крэва і кава-паўза**
(Дом культуры вул. Ашмянская 27, Крэва)
- 10.30-12.00 **Адкрыццё і Пленарнае пасяджэнне Крэўскай сесіі канферэнцыі (Секцыя 4: Крэўскі замак)**
- 12.10-14.00 **Праца ў секцыях (Дом культуры):**
- 12.10-13.10 **Секцыя 5:** Культурная спадчына Крэва
- 12.10-13.30 **Секцыя 6:** Крэва і ваенная гісторыя XX ст.
- 13.10-14.00 **Секцыя 7:** Перспектывы развіцця Крэва
- 14.00-14.15 **Закрыццё секцыйнай часткі канферэнцыі**
- 14.15-14.45 **Абед (Крэўскае кафэ)**
- 15.00-15.45 **Навуковая экскурсія ў Крэўскі замак**
- 15.45-16.10 **Наведванне музея Крэўскай школы**
- 16.15-16.45 **Пераезд удзельнікаў канферэнцыі ў Смаргонь**
- 16.45-17.15 **Адкрыццё міні-выставы “Нечаканае Крэўскае гарадзішча” ў Смаргонскім гісторыка-краязнаўчым музеі**

- 17.30-18.00 **Наведванне Мемарыялу памяці герояў і ахвяраў Першай сусветнай вайны ў Смаргоні**
- 18.15-19.00 **Вячэра**
- 19.00 **Ад'езд удзельнікаў канферэнцыі ў Мінск**

РЭГЛАМЕНТ ПРАЦЫ:

выступленні з дакладамі на пленарным пасяджэнні – да 20 хвілін
выступленні з дакладамі на секцыях – да 15 хвілін

ПРАЦОЎНЫЯ МОВЫ:

беларуская, руская, польская, украінская

1 кастрычніка 2020 г.

Мінская сесія канферэнцыі

*Цэнтральная навуковая бібліятэка імя Я. Коласа,
Мінск, вул. Сурганава 15, аўдыторыя 110*

9.00—10.00

Рэгістрацыя ўдзельнікаў канферэнцыі

10.00 – 10.10

Адкрыццё канферэнцыі:

Прывітальнае слова намесніка дырэктара па навуковай рабоце Інстытута гісторыі НАН Беларусі **Вадзіма Леанідавіча Лакізы**, кандыдата гістарычных навук, дацэнта

10.10 – 11.00

Пленарнае пасяджэнне:

Мадэратар: **Тугай Уладзімір Васільевіч**, загадчык цэнтра ўсеагульнай гісторыі і міжнародных адносін Інстытута гісторыі НАН Беларусі, доктар гістарычных навук, прафесар

1. Дзярновіч Алег Іванавіч, вядучы навуковы супрацоўнік Інстытута гісторыі НАН Беларусі, кандыдат гістарычных навук, дацэнт (Мінск)

Тэма: Крэўскае гарадзішча і праблема крытэрыяў паселішчаў раннеўрбаністычнага тыпу XIXIII стст.

2. Варонін Васіль Аляксеевіч, загадчык аддзела гісторыі Беларусі Сярэдніх вякоў і пачатку Новага часу

Інстытута гісторыі НАН Беларусі, кандыдат гістарычных навук, дацэнт (Мінск)

Тэма : *“Аповесць пра Даўмонта” як крыніца па гісторыі літоўска-рускіх узаемаадносін у 2-й палове XIII ст.*

3. Мартынюк Аляксей Віктаравіч, загадчык кафедры гісторыка-культурнай спадчыны Беларусі Рэспубліканскага інстытута вышэйшай школы, кандыдат гістарычных навук, дацэнт (Мінск)

Тэма : *Ливонский магистр Вильгельм фон Фримерсхайм и события в Крево в 1382 году*

ПРАЦА СЕКЦЫЙ

Цэнтральная навуковая бібліятэка імя Я. Коласа,
Мінск, вул. Сурганава 15, аўдыторыя 110

11.10-11.40

Секцыя 1: Археалогія

Мадэратар: **Дзярновіч Алег Іванавіч**, кандыдат
гістарычных навук, дацэнт

1. Мядзведзеў Аляксандр Міхайлавіч, старшы
навуковы супрацоўнік Інстытута гісторыі НАН Беларусі,
кандыдат гістарычных навук, дацэнт (Мінск); **Мядзведзеў
Кірыл Аляксандравіч**, малодшы навуковы супрацоўнік
Інстытута гісторыі НАН Беларусі (Мінск)

Тэма: *Даследаванне археалагічных аб'ектаў
Смаргоншчыны*

2. Шадыра Вадзім Іосіфавіч, вядучы навуковы
супрацоўнік аддзела захавання і выкарыстання
археалагічнай спадчыны Інстытута гісторыі НАН Беларусі,
кандыдат гістарычных навук, дацэнт (Мінск)

Тэма: *Балты – Нёман – “Русь”:* варыяцыі на тэму
вядомага этноніма

3. Зімніцкі Аляксандр Антонавіч, вядучы навуковы
супрацоўнік Нацыянальнага гістарычнага музея Рэспублікі
Беларусь (Мінск)

Тэма: *Каменныя ядры XIVXV стст. у фондах
Нацыянальнага гістарычнага музея Рэспублікі Беларусь*

11.40-11.55

Прэзентацыя выданняў

Крэва: гісторыя, археалогія, культурная спадчына.

Мінск, 2020

Kreva Incognita. Том 1, 2

11.55-12.15

Кава-паўза

12.15-14.00

Секцыя 2: Медыевістыка

Мадэратар: **Пазднякоў Валерый Сямёнавіч**,
кандыдат гістарычных навук

1. Емяльянаў Сяргей Пятровіч, экскурсавод,
магістр гістарычных навук (Мінск)

Тэма: *Дружына на “мірнай зямлі”. Аспекты літоўска-рускіх узаемадачынненняў XIII стст. у кантэксце стасункаў дружынаў і ўлады*

2. Сярдзюк Багдан Уладзіміравіч, аспірант
Рэспубліканскага інстытута вышэйшай школы (Мінск)

Тэма: *“Rutheni” в крестовом походе 1147 г.*

3. Рыер Яніна Аляксандраўна, дацэнт кафедры
рамана-германскай філалогіі, загадчык аспірантурай і
дактарантурай Магілёўскага дзяржаўнага ўніверсітэту імя
А. Куляшова, кандыдат гістарычных навук (Магілёў)

Тэма: *Военное противостояние Немецкого ордена и язычников Литвы в немецких хрониках XIV в.*

4. Падбярэзкін Філіп Дзмітрыевіч, малодшы навуковы супрацоўнік аддзела рэдкіх кніг і рукапісаў Цэнтральнай навуковай бібліятэкі імя Якуба Коласа НАН Беларусі, магістр гістарычных навук (Мінск)

Тэма: *Под ширмой Витовта: дерптский епископ Дитрих Резелер (1413–1441) в ливонской политике Великого княжества Литовского*

5. Мароз Валянціна Канстанцінаўна, прафесар кафедры беларускай і замежных моў Акадэміі Міністэрства ўнутраных спраў Рэспублікі Беларусь, доктар філалагічных навук, прафесар (Мінск)

Тэма: *Летапісныя звесткі пра Крэва і іншыя цэнтры “Літвы летапіснай”*: спроба моўна-тэксталагічнага аналізу

6. Янкаўскас Вітас / Jankauskas Vytautas, дацэнт Універсітэта Вітаўта Вялікага, доктар (Каўнас, Літоўская Рэспубліка)

Тэма: *Кревское княжество в системе династических структур Гедиминовичей в XIV в.*

7. Казлоўская Наталля Уладзіміраўна, дацэнт кафедры сацыялогіі і спецыяльных сацыялагічных дысцыплін Гродзенскага дзяржаўнага ўніверсітэта імя Янкі Купалы, кандыдат гістарычных навук, дацэнт (Гродна)

Тэма: *Роль Кревской унии и привилея 1387 г. в формировании шляхетского сословия ВКЛ в оценке современной историографии*

8. Лаўрыненка Кацярына Віктараўна, дактарант, Інстытут Тэалагічных Навук, Люблінскі Каталіцкі Універсітэта Яна Паўла II, кандыдат гістарычных навук, магістр тэалогіі (Віцебск – Люблін)

Тэма : *Духоўная спадчына Крэва: распаўсюджванне каталіцтва ў ВКЛ пасля прыняцця Ягайлам хросту*

15.00-17.00

Секцыя 3: Мясцічка позняга Сярэднявечча і Новага часу (XV—XIX стст.)

Мадэратары: **Варонін Васіль Аляксеевіч**, кандыдат гістарычных навук, дацэнт

1. Шульц Дамінік / Szulc Dominik, Інстытут гісторыі ім. Тадэуша Мантойфеля Польскай Акадэміі Навук, Люблінскае Генеалагічнае Таварыства (Люблін – Варшава, Польшча)

Тэма : *Kraśnik – polskie miasto kniaziów Olelkowiczów-Słuckich w XVI w.*

2. Кондратьев Игорь Викторович / Кондратьев Игор Вікторович, дацэнт кафедры сусветнай гісторыі Нацыянальнага ўніверсітэту “Чэрнігівскі колегіум” імені Т. Г. Шаўчэнка, кандыдат гістарычных навук, дацэнт (Чарнігаў, Украіна)

Тэма : *Мецанство Остра в XV–XVIII вв.*

3. Бераставы Глеб Андрэевіч, вядучы архівіст аддзела старажытных актаў, Нацыянальны гістарычны архіў Беларусі, магістр гістарычных навук (Мінск)

Тэма: *Мясцовы соцыум – агульнадзяржаўныя перамены: землеўладанні знаці Крэўскай воласці і наваколля ў 1440-х гг. і другой палове XV ст.*

4. Пруднікаў Аляксандр Аляксандравіч, аспірант кафедры гісторыі Беларусі старажытнага часу і сярэдніх вякоў гістарычнага факультэта Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта; Студыя польскай мовы “PanProfesor” (Мінск)

Тэма: *Фарміраванне буйной зямельнай уласнасці каталіцкай царквы на тэрыторыі Беларусі ў XIV-XVIII стст. як наступства Крэўскай уніі (на прыкладзе мястэчак каталіцкай царквы)*

5. Пазднякоў Валерый Сямёнавіч, загадчык аддзела археаграфіі Беларускага навукова-даследчага інстытута дакументазнаўства і архіўнай справы, кандыдат гістарычных навук (Мінск)

Тэма: *Каралеўскі прывілей 1602 г. мяшчанам Крэўскай плябаніі*

6. Любая Алёна Аляксандраўна, прафесар кафедры гісторыка-культурнай спадчыны Беларусі, Рэспубліканскі інстытут вышэйшай школы, кандыдат гістарычных навук, дацэнт (Мінск)

Тэма: *Мікратапаніміка наваколля Крэва на матэрыялах рэвізіі татарскіх маёнткаў, праведзенай у 1631 г.*

7. Брэгер Герман Максімавіч, генеолаг (Мінск)

Тэма: *Агляд рукапісных матэрыялаў XVIII стст., што захоўваюцца ў судовых справах XIX ст. на памежных*

спрэчках Крэўскага староства з суседнімі шляхецкімі маёнткамі ў фондах устаноў Віленскай губ. Расійскай Імперыі (LVIA)

8. Ерашэвіч Аляксандр Уладзіміравіч, дацэнт кафедры паліталогіі Беларускага дзяржаўнага эканамічнага ўніверсітэта, кандыдат гістарычных навук, дацэнт (Мінск)

Тэма: *Падаткі і падаткаабкладанне жыхароў мястэчак Беларусі ў першай палове XIX ст.*

2 кастрычніка 2020 г.
Крэўская сесія канферэнцыі

10.00-10.30

Рэгістрацыя ўдзельнікаў канферэнцыі ў Крэва і
кава-паўза

(Дом культуры вул. Ашмянская 27, Крэва)

10.30—12.00

Адкрыццё Крэўскай сесіі канферэнцыі:

Прывітальнае слова намесніка старшыні
Смаргонскага райвыканкама Шчаснага Ігара Пятровіча

Пленарнае пасяджэнне Крэўскай сесіі
канферэнцыі (Секцыя 4: Крэўскі замак)

Мадэратар: Ражава Таццяна Мар'янаўна –
начальнік аддзела культуры Смаргонскага раённага
выканаўчага камітэта

1. Карлянок Алена Мікалаеўна, галоўны архітэктар
праектаў, практны філіял ААТ “Белрэстаўрацыя” (Мінск)

Тэма: *Канцэпцыя кансервацыі і рэстаўрацыі
Крэўскага замка*

2. Дзярновіч Алег Іванавіч, вядучы навуковы
супрацоўнік Інстытута гісторыі НАН Беларусі, кандыдат
гістарычных навук, дацэнт (Мінск)

Тэма: *Вынікі, пытанні і перспектывы найноўшых
даследаванняў Крэўскага замка*

3. Кіштымаў Андрэй Леанідавіч, старшы навуковы супрацоўнік Рэспубліканскай лабараторыі гісторыка-культурнай спадчыны, Цэнтр даследаванняў беларускай культуры, мовы і літаратуры НАН Беларусі, кандыдат гістарычных навук (Мінск)

Тэма : *“Замкі Беларусі” : історыя телефільма*

12.10-13.10

Секцыя 5: Культурная спадчына Крэва

Мадэратар: **Варонін Васіль Аляксеевіч**, кандыдат гістарычных навук, дацэнт

1. Камінскі Аляксандр Мікалаевіч, краязнавец (Крэва)

Тэма : *Лексічная разнастайнасць крэўскай гаворкі*

2. Шулаеў Андрэй Леанідавіч, старшыня праўлення Мясцовага дабрачыннага фонда “Крэўскі замак”, магістр архітэктуры, магістр гісторыі (Мінск).

Тэма : *Будынак Крэўскай мураванай сінагогі: трансфармацыя фобразу і функцыі*

3. Лапеха Ігар Рыгоровіч, Гродзенскае абласное грамадскае аб’яднанне маладых навукоўцаў «ВІТ», каардынатар праграм у сферы захавання гісторыка-культурнай спадчыны і развіцця турызму (Гродна)

Тэма : *Перспектыва рэканструкцыі забудовы цэнтра мястэчка Крэва на 1913 г. і на 1939 г.*

4. Друпаў Аляксей Юр'евіч, вядучы навуковы супрацоўнік Навукова-экспазіцыйнага аддзелу Беларускага дзяржаўнага музея народнай архітэктуры і побыту (Мінск)

Тэма : *Драўляная гандлёвая забудова Крэва міжваеннага перыяда*

12.10-13.30

Секцыя 6: Крэва і ваенная гісторыя XX ст.

Мадэратары: **Мартынюк Аляксей Віктаравіч**, кандыдат гістарычных навук, дацэнт

1. Багданаў Уладзімір Анатольевіч, дырэктар выдавецтва “Гальфстрым”, краязнавец, калекцыянер (Мінск)

Тэма : *“Фердинандов Нос” у Крево: сражение за стратегическую высоту летом 1917 г. в описании участников с разных сторон фронта*

2. Дзяменцьё Вячаслаў Расціслававіч, педагог Сярэдняй школы № 1 г. Полацка (Полацк)

Тэма : *Кревская операция 1917 г. “Армии свободной России”: “Резолюция не наступать!”*

3. Каркотка Андрэй Юр'евіч, навуковы супрацоўнік Вілейскага краязнаўчага музея, магістр палітычных навук (Вілейка)

Тэма : *Захоронение штабс-капитана Андрея Лагунова в Новоспасском лесу*

4. Воюш Руслан Валер'евіч, настаўнік гісторыі і грамадазнаўства Сярэдняй школы № 1 г. Полацка (Полацк)

Тэма : *Увековечивание памяти павших воинов Русской армии в годы первой мировой войны на Сморгонщине*

5. Крыцук Раман Іванавіч, старшы навуковы супрацоўнік аддзелу археалогіі, нумізматыкі і зброі, Нацыянальны гістарычны музей Рэспублікі Беларусь (Мінск)

Тэма : *Грашовы комплекс часоў Грамадзянскай вайны 1918—1920 гг. з вёскі Вішнёўка Смаргонскага раёну (на матэрыялам прыватнага збору)*

6. Лашыцкі Алег Вячаслававіч, аспірант Рэспубліканскага інстытута вышэйшай школы (Мінск)

Тэма : *Еврейские семейные лагеря и отряды (отряды Шолома Зорина и Тувье Бельского)*

13.10-14.00

Секцыя 7: Перспектывы развіцця Крэва

Мадэратар: **Дзярновіч Алег Іванавіч**, кандыдат гістарычных навук, дацэнт

1. Сямашка Вольга Мікалаеўна, сузаснавальніца фонда «Крэўскі замак», бакалаўр права (Мінск)

Тэма : *Крэва як запаведнік-музей*

2. Салей Сяргей Міхайлавіч, Гродзенскае абласное грамадскае аб'яднанне маладых навукоўцаў «ВІТ», старшыня праўлення, кансультант па пытаннях мясцовага

развіцця (Гродна); **Карасёва Надзея Аляксандраўна**, Грамадскае дабрачыннае аб'яднанне “Смаргонская ініцыятыва”, намеснік старшыні (Смаргонь)

Тэма: *Гісторыка-культурная спадчына ў мясцовых стратэгіях устойлівага развіцця Смаргонскага раёна*

3. Гапон Сяргей Антонавіч, фатограф (Крэва)

Тэма: *Фэст-майстэрня Krewa Create як новы інструмент для даследавання і трансфармацыі прасторы Крэва*

4. Капыш Вікторыя Андрэеўна, навучэнка XI класа Дзяржаўная ўстанова адукацыі “Вучэбна-педагагічны комплекс Крэўскі яслі-сад-сярэдняя школа”; навуковы кіраўнік – **Міхалькевіч Міхаіл Анатольевіч**, настаўнік гісторыі (Крэва)

Тэма: *Ад сталіцы княства да цэнтра сельскага савета: Крэва ў розных тэрытарыяльна-адміністрацыйных утварэннях з XIII па XXI ст.*

14.00—14.15

Закрыццё секцыйнай часткі канферэнцыі

15.00 – 15.45. Навуковая экскурсія ў Крэўскі замак Алена Карлянок (Белрэстаўрацыя)

Алег Дзярновіч (Інстытут гісторыі НАН Беларусі)

15.45-16.10

Наведванне музея Крэўскай школы

**Міхалькевіч Міхаіл Анатольевіч, настаўнік
гітсторыі**

16.45-17.15

Смаргонь Гісторыка-краязнаўчы музей

**Адкрыццё міні-выставы “Нечаканае Крэўскае
гарадзішча”**

прэзентацыя: Дзярновіч Алег Іванавіч

17.30-18.00

**Наведванне Мемарыялу памяці герояў і ахвяраў
Першай сусветнай вайны ў Смаргоні**

Для запісаў

Аддрукавана ў РУП "Выдавецкі дом "Беларуская навука"
Заказ 177. Тыраж 50 экз.

*Запрашаем наведальцаў
Смаргонскі гісторыка-краязнаўчы музей*

Гродзенская вобласць, г. Сморгонь, вул. Кутузава, 23.

E-mail: museumsmorgon@csa-smorgon.by

Сайт музея: <http://museumsmorgon.by/>

Тэл.: +375 159238849, +375 159246973

Канферэнцыя праводзіцца ў межах выканання Дзяржаўнай праграмы навуковых даследаванняў на 2016–2020 гг. «Эканоміка і гуманітарнае развіццё беларускага грамадства» (навуковы кіраўнік – член-карэспандэнт НАН Беларусі, доктар гістарычных навук, прафесар А.А. Каваленя) падпраграмы № 1 «Гісторыя і культура» (навуковы кіраўнік – кандыдат гістарычных навук, дацэнт В.В. Даніловіч).